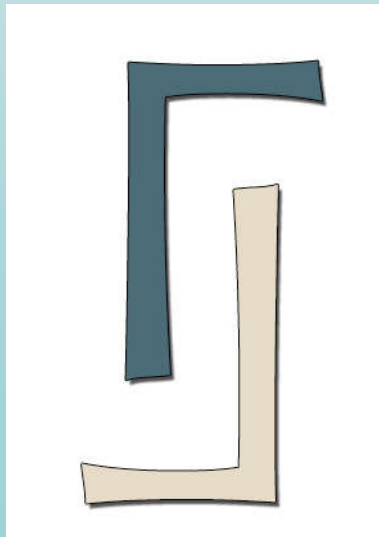

Γενετική Γραμματική στη Διδασκαλία

Αγγελική Τσόκογλου & Μιχάλης Γεωργιαφέντης

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

angtsok@gs.uoa.gr, michgeo@enl.uoa.gr

Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

16 Μαρτίου 2019

Εισαγωγή

- *Αντικείμενο*: Διδασκαλία της Γραμματικής, της μητρικής **Ελληνικής** και των ξένων γλωσσών, **Αγγλικής** και **Γερμανικής**, στο Σχολείο
- *Αφετηρία*: Απόσταση ανάμεσα στις περιγραφές της θεωρητικής γλωσσολογίας και στη διδασκαλία της Γραμματικής στην εκπαίδευση
- *Αιτία*: διαφορετικές γλωσσολογικές προσεγγίσεις και στις περιγραφές που βασίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των γλωσσών.

Εισαγωγή

- *Γραμματικές αναφορές*: σημαντική διαφοροποίηση στις περιγραφές των γλωσσών
- *Σχολικά εγχειρίδια*: α) οι περιγραφές των γραμματικών φαινομένων δεν στηρίζονται πάντοτε σε θεωρητικά τεκμηριωμένες αναλύσεις και, επομένως, δεν είναι περιγραφικά επαρκείς, και β) εμφανίζεται μεγάλη διαφοροποίηση στην περιγραφή του γλωσσικού συστήματος των επιμέρους γλωσσών.

Το γεγονός αυτό δίνει την εντύπωση στους διδάσκοντες και τους διδασκόμενους ότι έρχονται αντιμέτωποι με διαφορετικά συστήματα / αντικείμενα διδασκαλίας.

Εισαγωγή

- Συμβολή της **Θεωρητικής Γλωσσολογίας**: ενσωμάτωση βασικών αρχών και εννοιών της στη διδασκαλία της Γραμματικής
- **Γενετική Γραμματική** (Chomsky 1981, 1986, 1995, 2000): προσφέρει το κατάλληλο θεωρητικό υπόβαθρο καθώς πρεσβεύει την ύπαρξη, αφενός **καθολικών αρχών** που διέπουν όλες τις φυσικές γλώσσες προτείνοντας **ενιαία** δομικά σχήματα και **κοινές** περιγραφές και, αφετέρου **παραμέτρων** που τις διαφοροποιούν επισημαίνοντας τα **ειδικά χαρακτηριστικά** τους.

Στόχος

Οι κύριοι στόχοι που θέτουμε είναι:

- η εξασφάλιση της περιγραφικής επάρκειας του γλωσσικού συστήματος
- η αντιμετώπιση του γλωσσικού μαθήματος ως ενός ενιαίου αντικειμένου διδασκαλίας.

Δομή παρουσίασης

- περιγραφικές / γραμματικές αναφορές
- σχολικά εγχειρίδια

Γραμματικά φαινόμενα:

- 1) δυνατότητα παράλειψης αντωνυμικού υποκειμένου
- 2) προτασική δομή
- 3) σχηματισμός ερωτηματικών προτάσεων

Γραμματικές Αναφορές

Ελληνική

Διαφορετικές προσεγγίσεις για τη δομή της πρότασης

Η πρόταση ορίζεται...

...ως συνδυασμός **ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ** και **ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΟΣ**.

παραδοσιακή Γραμματική (Τζάρτζανος 1945/1991: 35)

...η ελάχιστη συντακτική μονάδα η οποία περιέχει ένα **ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ** (εκτεφρασμένο ή μη) και μια **ρηματική φράση**.

σύγχρονη περιγραφική Γραμματική (Holton, Mackridge & Philippaki-Warburton 1999: 390)

Στη Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή Γραμματική των Κλαίρη, Μπαμπινιώτη και συνεργατών συνδυάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις:

125. Ο πυρήνας τού μηνύματος και οι μετέχοντες αποτελούν τον σκελετό τής πληροφορίας που δίνει η πρόταση. Περιλαμβάνει υποχρεωτικά το *τι συμβαίνει* (πυρήνας) και το *ποιοι μετέχουν σε αυτό* (μετέχοντες). Η πρόταση που αποτελείται μόνο από αυτά τα στοιχεία ονομάζεται *απλή πρόταση*.

Ο διπλανός μου έχει δανείσει το μολύβι του στη Μαρία.

(Κλαίρης, Μπαμπινιώτης κ.ά. 1999: 168)

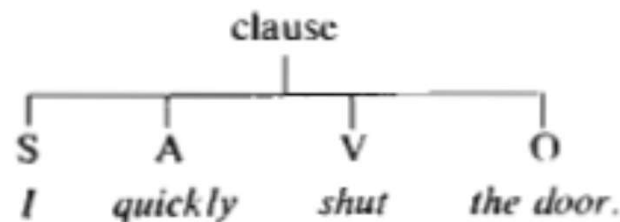
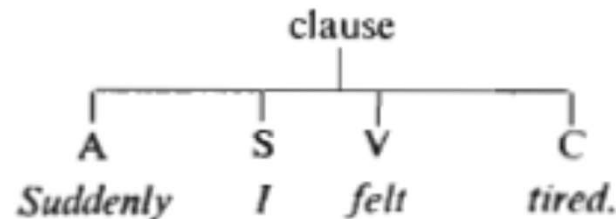
Γραμματικές Αναφορές - Αγγλική

Διαφορετικές προσεγγίσεις για τη δομή της πρότασης

Clause elements

506

A clause can be analysed into five different types of clause elements: SUBJECT (S, *see* 822), VERB (OR RATHER VERB PHRASE, V, *see* 873), COMPLEMENT (C, *see* 529), OBJECT (O, *see* 670–1), and ADVERBIAL (A, *see* 468–79), for example

A Communicative Grammar of English (Leech & Svartvik 2002: 191)

Review of clauses, clause types and the order of sentence constituents

Most clauses consist of a subject and predicate. The subject is what usually comes before the verb phrase and the predicate is everything else.

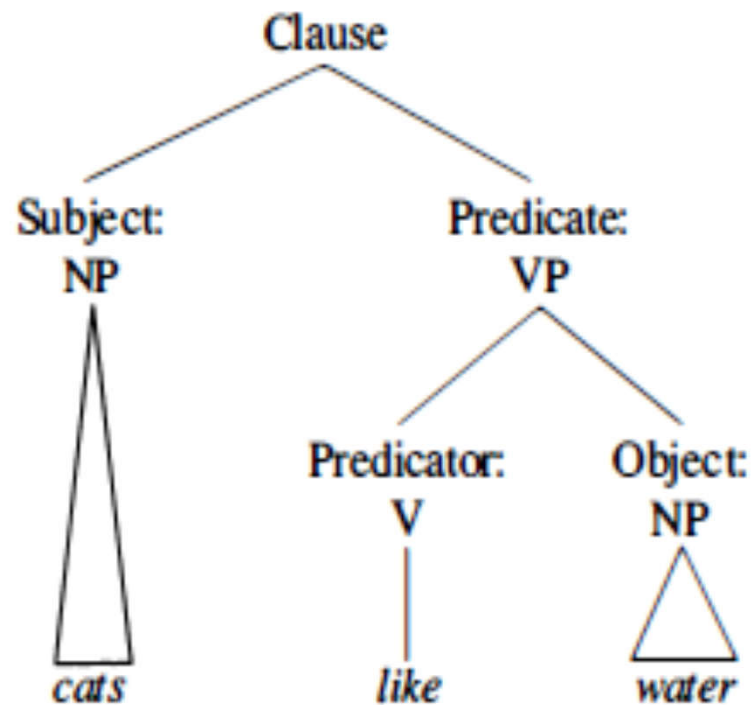
There are five kinds of predicate (and therefore five types of clause), depending on what constituents they contain. The sentences in the table show the five types of predicate (and clause), and the order in which the constituents occur.

Subject	Predicate			
	Verb phrase	Indirect object	Direct object	Complement
<i>She</i>	<i>likes</i>		<i>music.</i>	
<i>She</i>	<i>has been</i>			<i>rather irritable.</i>
<i>She</i>	<i>gave</i>	<i>her sister</i>	<i>the news.</i>	
<i>She</i>	<i>calls</i>		<i>her husband</i>	<i>'Snootch'.</i>
<i>She</i>	<i>sighed.</i>			

Grammar for English Language Teachers (Parrot 2003: 303)

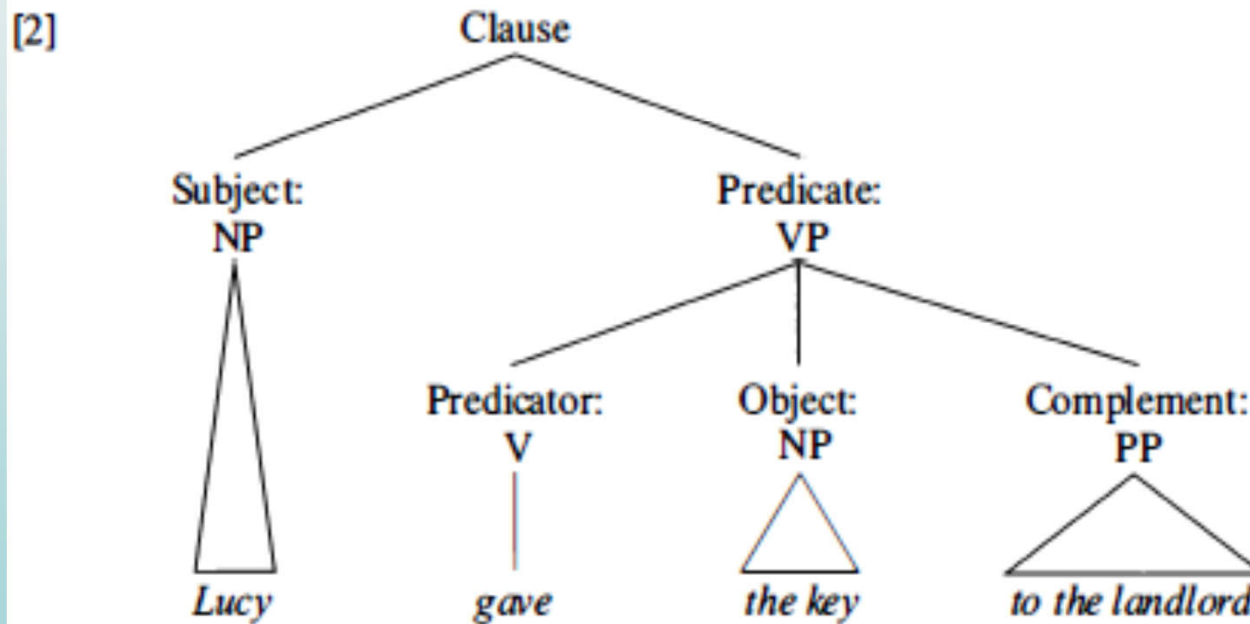
The structure of a clause like *Cats like water* can be represented in diagram form as shown in [1].

[1]

A Student's Introduction to English Grammar (Huddleston & Pullum 2005: 64)

Some verbs allow or require not only an object but also some other phrase. For example, *give* allows an object and a preposition phrase (PP) with the preposition *to* as head, so we have clauses like *Lucy gave the key to the landlord*, where the NP *the key* is an object and the PP *to the landlord* is also included in the VP. We show the structure of that clause in [2], again without bothering to show details of the internal structure of the NPs or the PP.

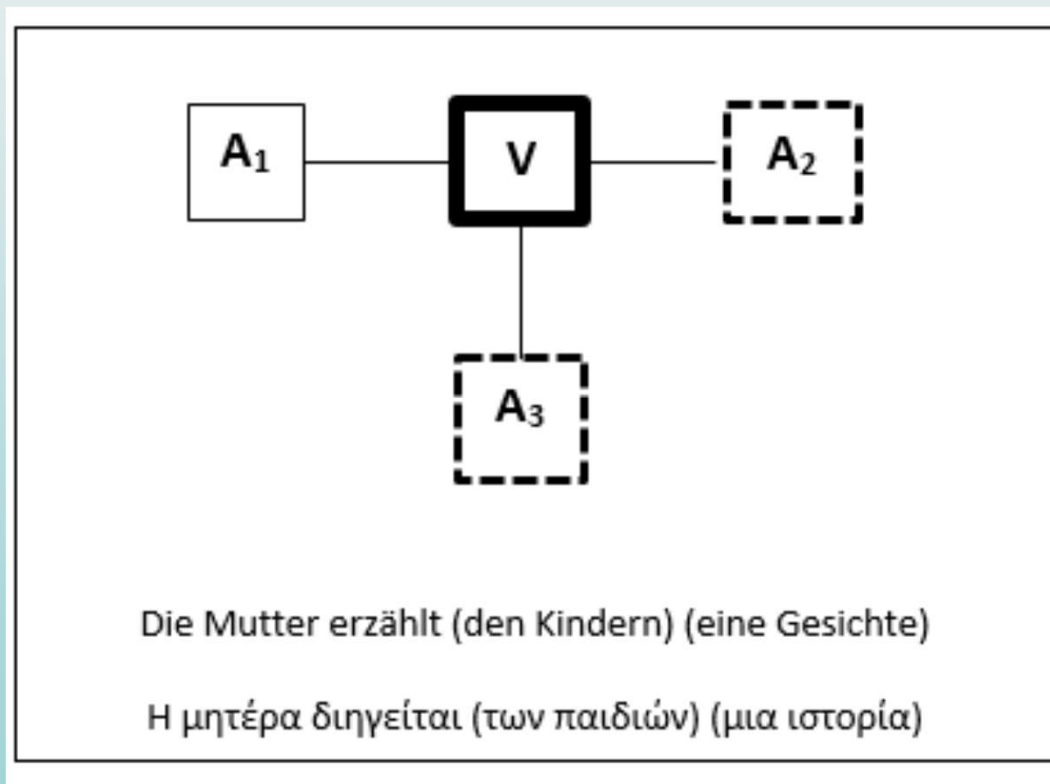

A Student's Introduction to English Grammar (Huddleston & Pullum 2005: 65)

Γραμματικές Αναφορές

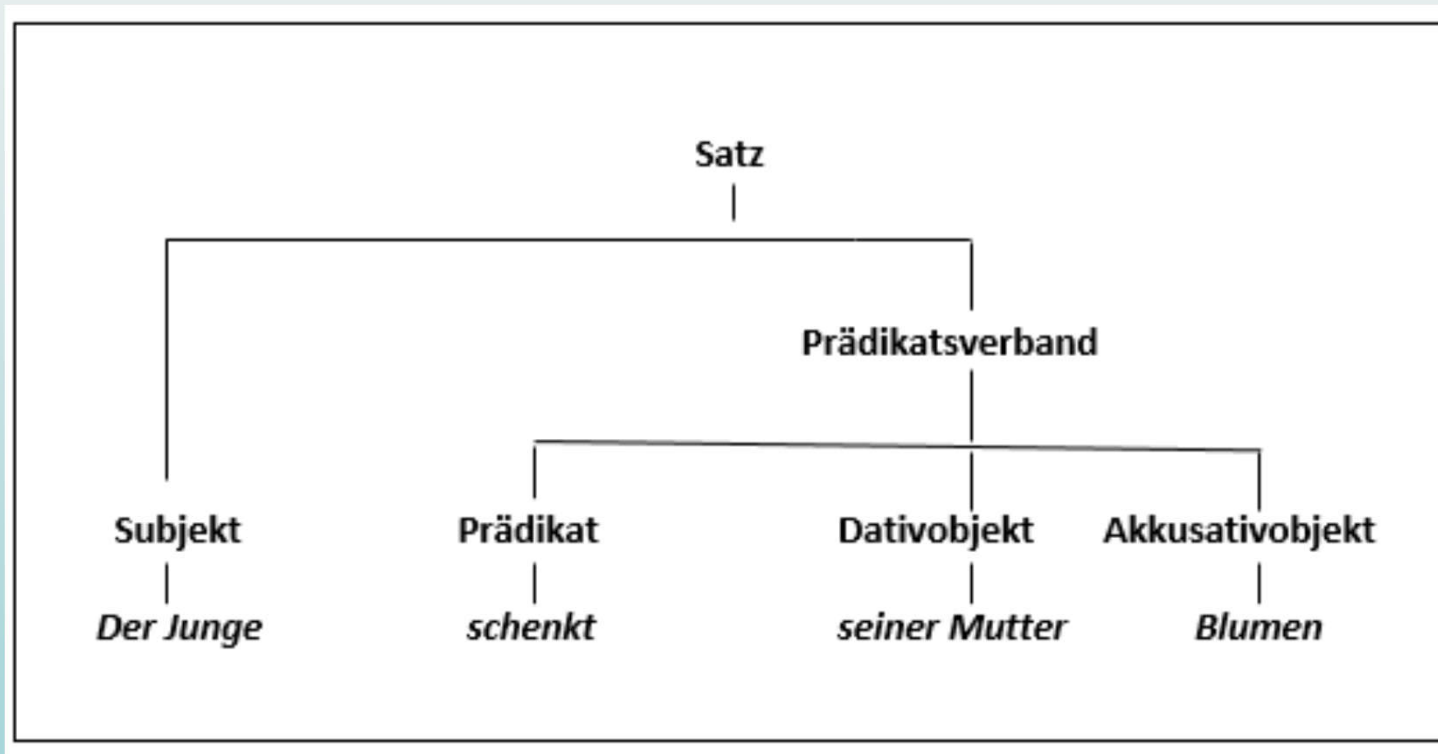
Γερμανική

Διαφορετικές προσεγγίσεις για τη δομή της πρότασης

Γραμματικές Αναφορές

Γερμανική

Duden Grammatik (Drosdowski et al. 1995: 661)

Τοπολογικό μοντέλο:

η δομή της κύριας πρότασης

Πρόσθιο πεδίο	Αριστερή αγκύλη	Μεσαίο πεδίο	Δεξιά αγκύλη	Οπίσθιο πεδίο
Vater	hat	den Kindern eine Geschichte	erzählt	(im Bett).
<i>πατέρας</i>	<i>έχει</i>	<i>των παιδιών μια ιστορία</i>	<i>διηγηθεί</i>	<i>(στο κρεβάτι)</i>

Γραμματικές Αναφοράς

- Ως προς τις ερωτηματικές προτάσεις, στις γραμματικές των **τριών γλωσσών** συναντούμε τη διάκριση ανάμεσα σε ερωτήσεις μερικής και ολικής αγνοίας, και σε πλάγιες ερωτήσεις, με αξιοσημείωτες ομοιότητες και διαφορές στην παρουσίαση του σχηματισμού τους.
- Ως προς το υποκείμενο, σε γραμματικές της **Ελληνικής**, εντοπίζουμε αναφορές για την παράλειψή του, ενώ σε γραμματικές της **Αγγλικής** και της **Γερμανικής** πληροφορίες για τον ρόλο των πλεοναστικών στοιχείων “there” και “it” καθώς και του “es”, αντιστοίχως.

Η Γραμματική στο Σχολείο

Δυνατότητα παράλειψης αντωνυμικού υποκειμένου – Ελληνική

Γραμματική Ε' και Στ' Δημοτικού: Παράλειψη υποκειμένου

Συνήθως, η ονομαστική της προσωπικής αντωνυμίας δε χρησιμοποιείται.

{Εγώ} τρώω μακαρόνια.
{Εσύ} τρως μακαρόνια.
{Αυτές} τρώει μακαρόνια.

{Εμείς} τρώμε μακαρόνια.
{Εσείς} τρώτε μακαρόνια.
{Αυτοί} τρώνε μακαρόνια.

Καταλαβαίνουμε το πρόσωπο από τις καταλήξεις του ρήματος, άρα είναι περιττό να χρησιμοποιήσουμε και την προσωπική αντωνυμία. Την προσωπική αντωνυμία σε ονομαστική, λοιπόν, τη χρησιμοποιούμε μόνο για να τονίσουμε ποιος έκανε την πράξη που δηλώνει το ρήμα:

- **Εγώ** έφαγα τα μακαρόνια, όχι η Μαρία.
- Πέτρο, **εσύ** πρέπει να ξεκαθαρίσεις τι θα κάνεις από εδώ και πέρα και όχι οι γονείς σου.

Αδυναμία παράλειψης υποκειμένου – Αγγλική

Στα σχολικά εγχειρίδια, η Αγγλική δεν διδάσκεται ως γλώσσα με υποχρεωτική εμφάνιση αντωνυμιών σε θέση υποκειμένου, σε αντίθεση με την Ελληνική:

1) a. It is raining at the moment. / *Is raining at the moment.

b. He is eating the cake. / *Is eating the cake.

2) a. *In this sentence **is** clear that I refer to...

b. *If we substitute one phoneme for another, **will** result in...

c. *If 'German' refers to the language, **is** an epithet.

Αδυναμία παράλειψης υποκειμένου – Αγγλική

Δ' Δημοτικού
(My Grammar
Corner)

1.1. Η φράση **There is - There are**

	Affirmative		Negative		Interrogative
	Long form	Short form	Long form	Short form	
Singular	There is	There's	There is not	There isn't	Is there?
Plural	There are	There're	There are not	There aren't	Are there?

Η φράση **there is-there are** χρησιμοποιείται για να μιλήσουμε για το **τι υπάρχει κάπου**. Το **there is** είναι ενικός αριθμός και το **there are** είναι πληθυντικός αριθμός.
e.g. **There is** a board in my classroom. **There are** twelve desks in my classroom. **Is there** a poster on your classroom wall? **Are there** maps on your classroom walls? **There isn't** a football field in my school. **There aren't** pictures on my classroom walls.

Α' Γυμνασίου

2 Look at the example sentences and complete the Grammar table.

- There's a library.
- There are two cinemas.
- There are some night clubs in Plaka.
- There isn't a bookshop.
- There aren't any kiosks.
- Is there a park? Yes, there is.
- Are there any hotels? No, there aren't.

We use **There is / are** to say that something exists.

Match:

There's/There isn't/Is there	.....	a. + plural nouns
There are/There aren't/Are there	.....	b. + singular nouns

How do we form questions and negatives?

Αδυναμία παράλειψης υποκειμένου – Αγγλική

A' Γυμνασίου,
Grammar
Appendix

THERE IS / THERE ARE - USE

- We use *there is / there are* to
  - say that something exists or doesn't exist
  - ask if something exists

e.g. There is an internet café.
There aren't any cinemas.
Is there a TV in your room?

A' Γυμνασίου,
Grammar
Appendix

THERE IS / THERE ARE - FORM

Statements	Questions	Negatives	Short Answers
There is a(n) ...	Is there a(n) ...?	There isn't a(n) ...	Yes, there is.
There are (some / two) ...?	Are there (any / two) ...?	There aren't (any/two) ...	No, there isn't .

THERE IS / THERE ARE - USE

- We use *there is / there are* to
  - o say that something exists or doesn't exist at a specific place
  - o ask if something exists at a specific place

e.g. There is an internet café.
There aren't any cinemas.
Is there a TV in your room?

Αδυναμία παράλειψης υποκειμένου

Γερμανική

Β' Γυμνασίου:
Το πλεοναστικό “es”

Ferien - Ziele

Wohin fahren die meisten Deutschen in den Ferien? Sie fahren in den Süden, weil dort sicher die Sonne scheint. In Deutschland ist das Wetter auch im Sommer manchmal schlecht.

Es regnet und es ist kalt. Deshalb fahren viele Deutsche mit dem Auto in die wärmeren Länder im Süden von Deutschland: nach Frankreich und Italien.

Viele Familien fliegen auch mit dem Flugzeug nach Griechenland, nach Spanien, nach Portugal oder in die Türkei. Sie wohnen in einem Hotel, in einem Ferienappartement, in einer Jugendherberge oder sie zelten auf einem Campingplatz.

Einige haben auch ein Ferienhaus. Und in den warmen Ländern liegen sie dann in der Sonne oder schwimmen im Meer! Auf ihre Postkarten schreiben sie: “Viele Grüße aus dem sonnigen Süden. Das Wetter hier ist super!”

Γ' Γυμνασίου: Η απρόσωπη έκφραση “es gibt”

6. Verbaler Ausdruck mit Akkusativ (έκφραση που συντάσσεται με αιτιατική)

Im Deutschen Museum gibt es **den** ersten Dieselmotor.

Es gibt auch alte Flugzeuge.

Συνοψίζοντας...

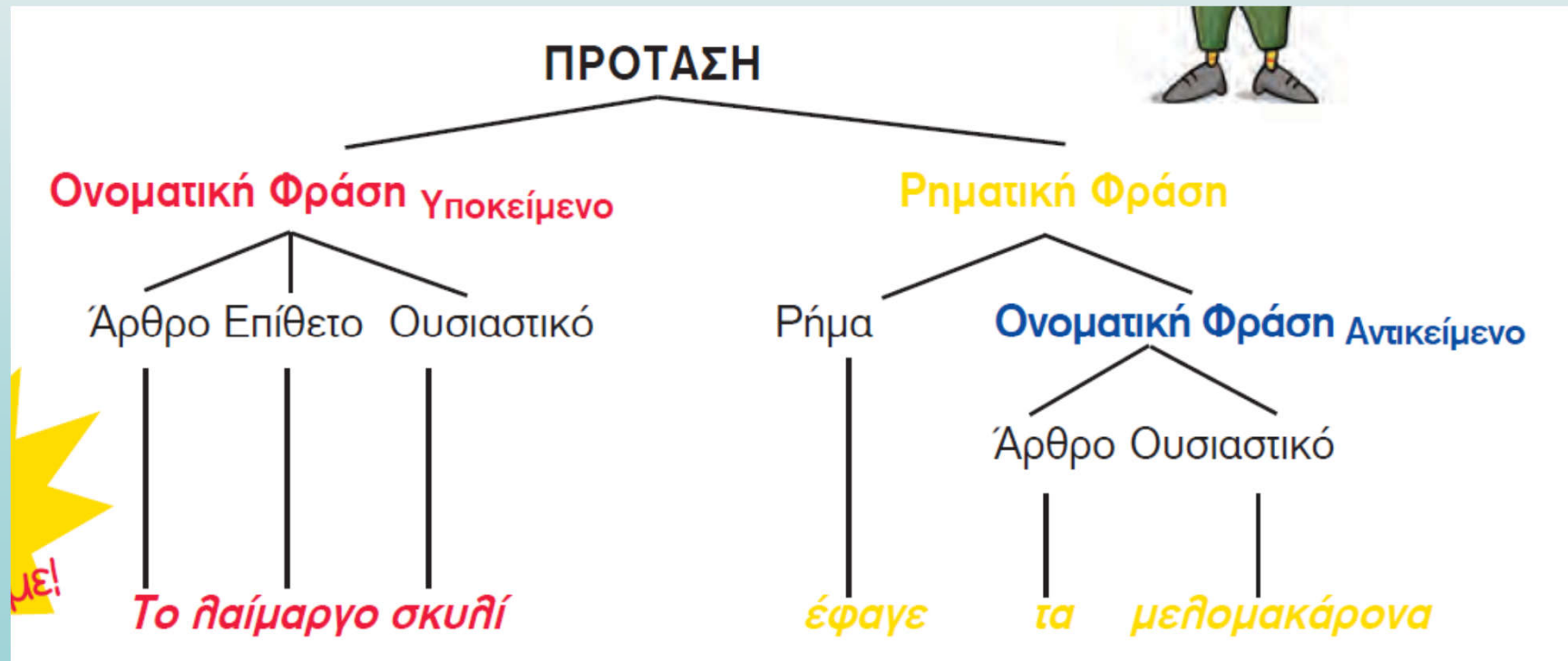
Οι διδασκόμενες γλώσσες δεν κατηγοριοποιούνται με βάση τη δυνατότητα παράλειψης αντωνυμικού υποκειμένου.

Η απουσία διδασκαλίας της θεμελιώδους αυτής παραμετρικής διαφοράς μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες στη μαθησιακή διαδικασία των ξένων γλωσσών.

Η προτασική δομή στα σχολικά εγχειρίδια: κύριες καταφατικές προτάσεις

Η προτασική δομή της Ελληνικής

Γραμματική Ε' και Στ' Δημοτικού: Η δομή της πρότασης (Π → ΟΦ ΡΦ)

Η προτασική δομή της Ελληνικής

Α' Γυμνασίου: Η δομή της πρότασης (ΟΦ – ΡΦ)

Διαπιστώνω ότι:

- ▶ Η **ρηματική φράση** είναι ο συνδυασμός του ρήματος με τα συμπληρώματα και τους προσδιορισμούς του.
- ▶ Μια ονοματική φράση μπορεί να είναι μέρος μιας ρηματικής φράσης:

Η προτασική δομή της Ελληνικής

Γραμματική Α', Β', Γ' Γυμνασίου

1.2 Η πρόταση: ορισμός

Η **πρόταση**, στην απλούστερή της μορφή, αποτελεί ένα σύνολο λέξεων που περιέχει ως απαραίτητα στοιχεία ένα **υποκείμενο** και ένα **κατηγορήμα**. Πολύ συχνά, και κυρίως στον προφορικό λόγο, ο ένας από τους δύο όρους μπορεί να μην υπάρχει στον λόγο, αλλά να εννοείται. Με την πρόταση πάντως είτε δίνεται ένα αυτοτελές νόημα είτε συμπληρώνεται το νόημα μιας άλλης πρότασης, π.χ. *Η γη γυρίζει. Ο Γιάννης οδηγεί το αυτοκίνητό του. Τρέχει* (ενν. το υποκείμενο). *Τα παιδιά* (ενν. το ρήμα, π.χ. έρχονται, φεύγουν, κλαίνε κτλ.).

Συνοψίζοντας...

- Δεν υπάρχει πλήρης ταύτιση στις περιγραφές μεταξύ των βαθμίδων Δημοτικού και Γυμνασίου.
- Υπάρχει σαφής απόκλιση μεταξύ του εγχειριδίου Γλώσσας και της σχολικής Γραμματικής στο Γυμνάσιο.
- Η απουσία ενός κοινού μοντέλου περιγραφής δημιουργεί σύγχυση ως προς τον ορισμό και τη δόμηση της πρότασης.
- Το πρόβλημα οξύνεται στις διδασκόμενες ξένες γλώσσες.

Η προτασική δομή της **Αγγλικής**

Στ' Δημοτικού,
Appendix III,
Grammar File

Present Continuous

FORM

+	I am	speaking	to you.
	You are	reading	this.
-	She is	not	staying in London.
	We are		playing football.
?	Is he	watching	TV?
	Are they	waiting	for John?

Στ' Δημοτικού,
Appendix III,
Grammar File

Past Continuous

FORM

+	I / he / she	was	watching	TV.
	You	were	working	hard.
-	I / he / she	was	not	helping Mary.
	We	were		joking.
?	Was	he / she	studying	Maths?
	Were	you / they	playing	football?

Η προτασική δομή της Αγγλικής

Ε' Δημοτικού, Appendix, Discover Grammar

Adverbs of frequency

always - usually - often - sometimes - rarely/seldom - never

We can use adverbs of frequency with the Simple Present to show how often an action happens. These words are often with the verb **in the middle of the sentence.**

e.g. He's **always** late.

They **sometimes** go to the opera. / I **rarely** eat chinese food. / We **usually** play basketball at school.

Be careful!

The adverbs of frequency come **before the main verbs** **but** after the verb to be.

e.g. We usually have milk for breakfast. / We are never late for school.

If there are two verbs they come between them.

e.g. It doesn't **usually** rain here. / Does she **often** go to school by bus?

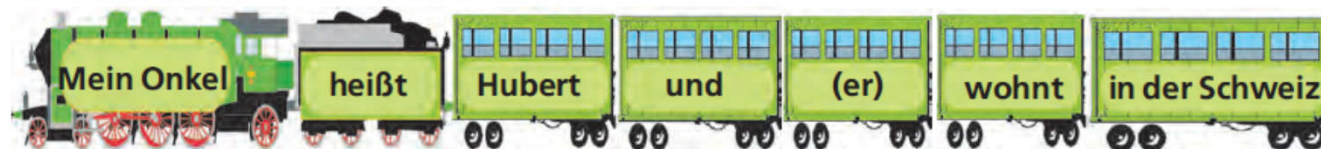
“in the middle of the sentence”, “before the main verbs”,
“if there are two verbs they come between them”

Η προτασική δομή της Γερμανικής

Α' Γυμνασίου: Η προτασική δομή – κύρια πρόταση

9. Der Hauptsatz (η κύρια πρόταση)

Ergänze!

Το ρήμα στην κύρια πρόταση βρίσκεται πάντα στη _____ θέση.

Το und συνδέει δύο κύριες προτάσεις. Όταν το υποκείμενο και στις δύο προτάσεις είναι το ίδιο, δε χρειάζεται να το επαναλάβουμε.

Η προτασική δομή της Γερμανικής

Β' Γυμνασίου: Προτασική αγκύλη – η σύνταξη των τροπικών ρημάτων

8. Die Modalverben: können, müssen, dürfen

Ich **muss** heute lange **arbeiten** .

Wir **dürf** en erst nach der 6. Stunde **gehen** .

Können wir zusammen
nach Hause gehen?
müsst ihr länger in
Schule bleiben?

Was ist richtig? Kreuze an!

1. Σε ποια θέση στην πρόταση βρίσκεται το Modalverb;
α) στην 1η θέση   β) στη 2η θέση   γ) στο τέλος της πρότασης.
2. Σε ποια θέση βρίσκεται το δεύτερο ρήμα;
α) στην 1η θέση   β) στη 2η θέση   γ) στο τέλος της πρότασης.
3. Ποιο ρήμα κλίνεται στην πρόταση;
α) το Modalverb   β) το ρήμα στο τέλος της πρότασης   γ) και τα δύο ρήματα.

Η προτασική δομή της Γερμανικής

Γ' Γυμνασίου: Προτασική δομή – σχηματισμός παρακειμένου I

2. Syntax: Der Satz im Perfekt

1.	2. Hilfsverb (βοηθητικό ρήμα)	3.	4.	Partizip Perfekt
Wir	haben	gestern Abend	am Strand	gezeltet.
Am Strand	habe	ich	Gitarre	gespielt.

Η προτασική δομή της Γερμανικής

Γ' Γυμνασίου (παράρτημα):

Προτασική δομή – σχηματισμός παρακειμένου II

Der Satz

1. a. Der Hauptsatz im Perfekt (η κύρια πρόταση σε χρόνο Perfekt)

1. Position	2. Position	3. Position		Endposition
Wir	haben	gestern	am Strand	gezeltet .
Am Strand	habe	ich	ein Buch	gelesen .
Am Wochenende	sind	wir	nach München	gefahren .

Συνοψίζοντας...

- Η προτασική δομή στις τρεις γλώσσες διδάσκεται με διαφορετικό τρόπο: είτε βασίζεται σε συγκεκριμένο μοντέλο περιγραφής, όπως στην **Ελληνική** (ως ΟΦ ΡΦ) και τη **Γερμανική** (τοπολογικό μοντέλο), είτε είναι ανύπαρκτη/αυθαίρετη, όπως στην **Αγγλική**.
- Επομένως, δίνεται η εσφαλμένη εντύπωση ότι οι προτάσεις στις επιμέρους γλώσσες δομούνται διαφορετικά.
- Οι διδασκόμενες γλώσσες παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ωστόσο, στα εγχειρίδια των **ξένων γλωσσών** δεν γίνονται αναφορές και συγκρίσεις.

Η προτασική δομή στα σχολικά εγχειρίδια: ερωτηματικές προτάσεις

Ερωτηματικές προτάσεις της **Ελληνικής**

Υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των εγχειριδίων του Δημοτικού και του Γυμνασίου.

Στα εγχειρίδια του Γυμνασίου κατατάσσονται σε μερικής και ολικής αγνοίας. Δεν γίνεται αναφορά ούτε στο πώς δομείται μια ερωτηματική πρόταση ούτε στην έννοια του «συστατικού». Τα ερωτηματικά στοιχεία παρουσιάζονται στον μηχανισμό σχηματισμού ερωτήσεων μερικής αγνοίας, χωρίς να γίνεται αναφορά στην αρχική δομική θέση αυτών των στοιχείων στην καταφατική πρόταση.

Ερωτηματικές προτάσεις της Αγγλικής

Δ' Δημοτικού: Ερωτήσεις μερικής αγνοίας

Self-Assessment test

1 Write questions. Use the question words/phrases in the box:

What?
How often?
Where?
How much?
How many?

- ✓ .....do you go to the cinema?
- ✓ .....brothers and sisters have you got?
- ✓ .....are you doing now?
- ✓ .....sugar do you take in your milk?
- ✓ .....does the caretta caretta live?

Points: / 10

“wh = question word/phrase”

Ερωτηματικές προτάσεις της Αγγλικής

Α' Γυμνασίου, Αρχάριοι: Ερωτήσεις μερικής αγνοίας

Lesson 3

WH- QUESTIONS

Who do you meet every morning?

Who cooks at home?

Which is your favourite colour?

Where do you live?

What time do you get up?

When is your birthday?

What is your telephone number?

How do you go to school?

How many thimbles have you got?

How often do you play football?

My friend, John.

My grandma.

Green.

In London.

At 7:00.

On 4th January.

210 - 3939202.

By bus.

About 100.

Twice a week.

REMEMBER to use the **question form** after **Wh-words** **EXCEPT** when you are asking about the subject!

e.g. **Who** do you meet every morning? I meet **my friend**, John.

Who cooks at home? **My grandma** cooks every day.

“wh = Wh-words”

“do = question form”

Ερωτηματικές προτάσεις της **Αγγλικής**

Στ' Δημοτικού (Appendix III – Grammar File):

Η δομή των ερωτηματικών προτάσεων

Wh... questions / How... questions with Simple Present

EXAMPLES

What	do you / they	have	for breakfast?	
What time		go	to school?	
Where		spend	holidays?	
When		come home	from school?	
Who		does he / she / it	play	tennis with?
How often			meet	friends?

Ερωτηματικές προτάσεις της Γερμανικής

Α' Γυμνασίου (παράρτημα): Ερωτηματικές προτάσεις

Der Satz

1. W-Fragen und Antworten (Ερωτήσεις μερικής άγνοιας και απαντήσεις)

1. Position

2. Position

Wie

heiβ t

du?

1. Position

2. Position

Ich

heiβ e

Andreas.

Wo

woh n st

du?

Ich

woh n e

in Berlin.

2. Ja / Nein Fragen und Antworten (Ερωτήσεις ολικής άγνοιας και απαντήσεις)

1. Position

2. Position

Wohn st

du

in Berlin?

1. Position

2. Position

Ja, ich

woh n e

in Berlin.

Komm st

du

aus Spanien?

Nein, ich

k omm e

aus Deutschland.

3. Der Hauptsatz (Η κύρια πρόταση)

2. Position

Das

ist

meine Mutter.

Sie

kommt

aus Österreich.

4. Verbindung von zwei Hauptsätzen mit „und“ (Σύνδεση δύο κύριων προτάσεων με „und“)

2. Position

Mein Vater kommt aus Griechenland und er arbeitet bei BMW.

2. Position

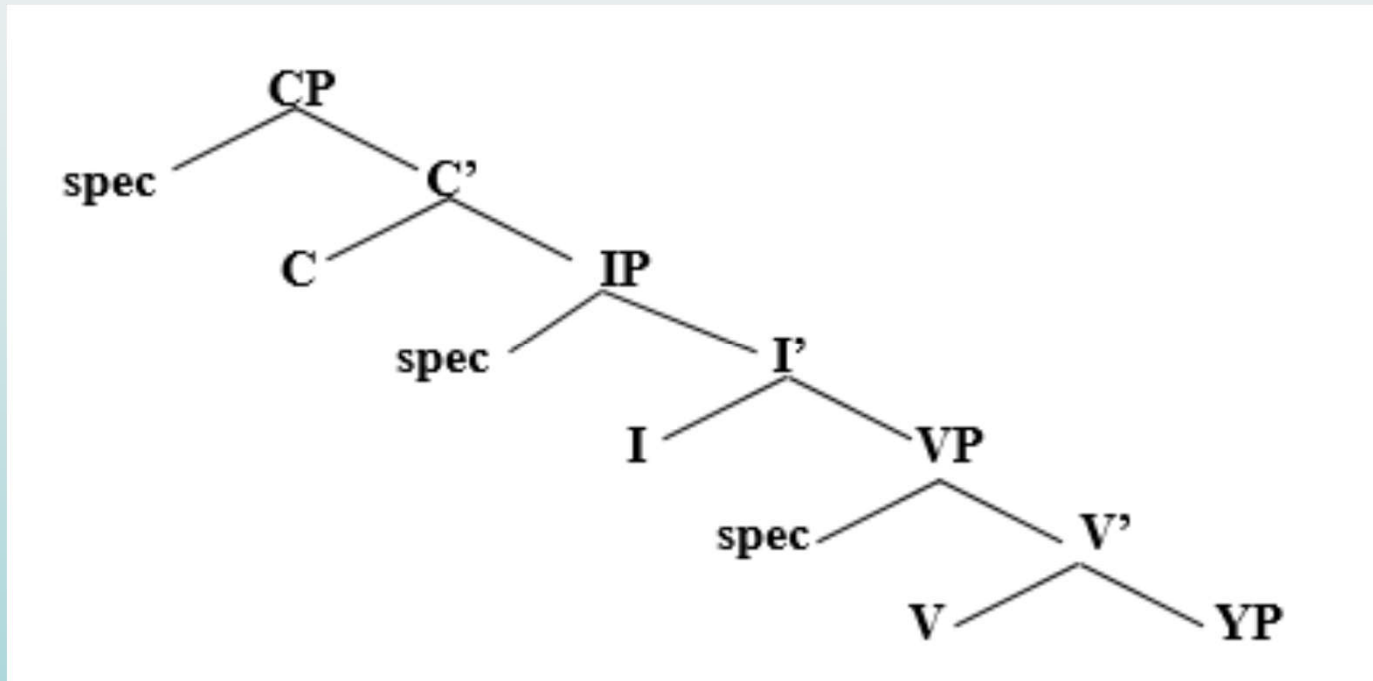
Mein Vater kommt aus Griechenland und arbeitet bei BMW.

Συνοψίζοντας...

- Οι ερωτηματικές προτάσεις των γλωσσών δεν διδάσκονται με ενιαίο τρόπο.
- Δεν διδάσκεται ούτε η δομή τους ούτε η παραγωγή τους με βάση την κύρια πρόταση.

Η προτασική δομή σε σύγχρονες γλωσσολογικές προσεγγίσεις

Γενετικό πρότυπο

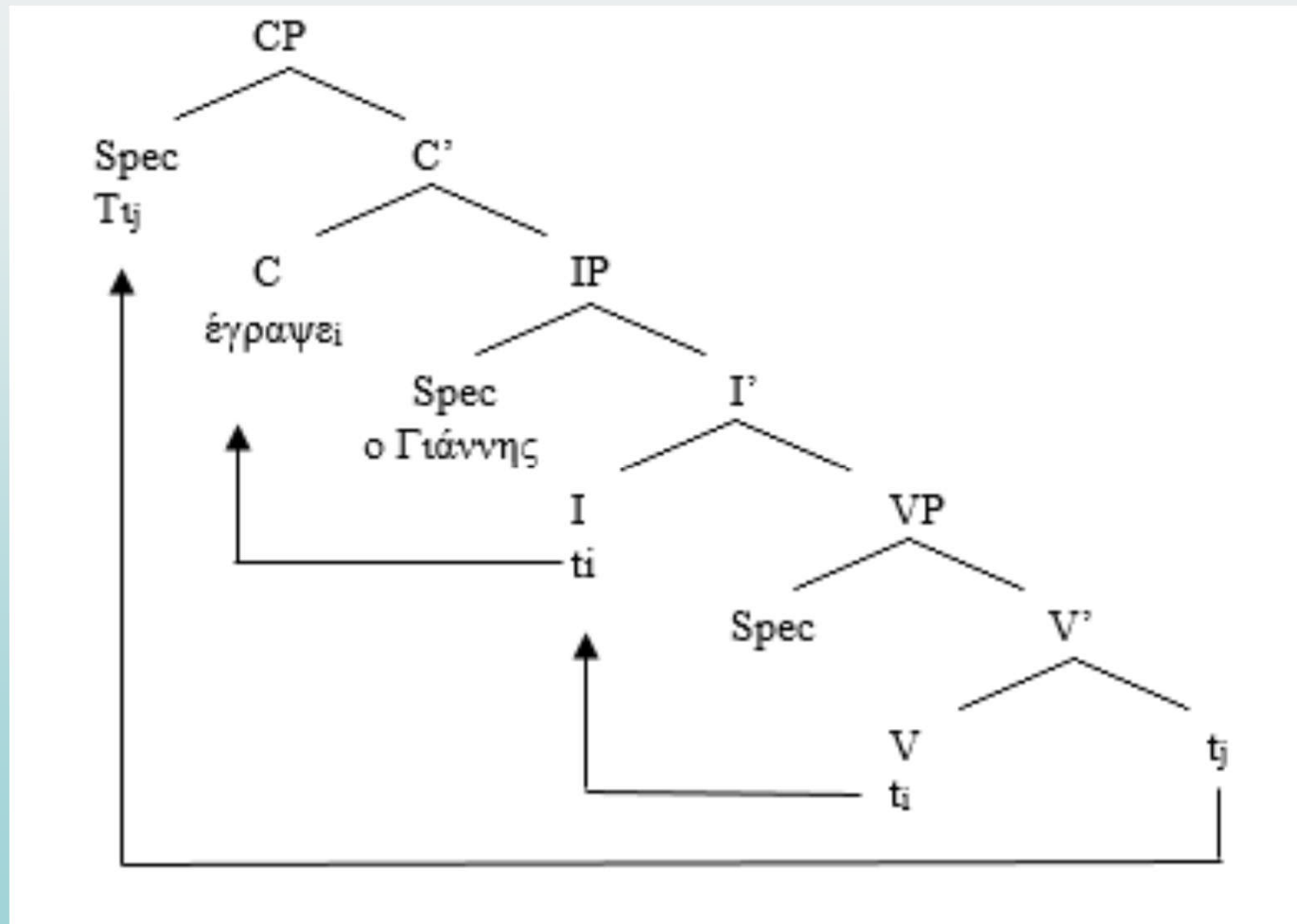

Καθολικό δομικό σχήμα για την ανάλυση και παραγωγή της πρότασης, το οποίο προβλέπει συντακτικές θέσεις για τις λεξικές και λειτουργικές κατηγορίες των βασικών όρων της πρότασης.

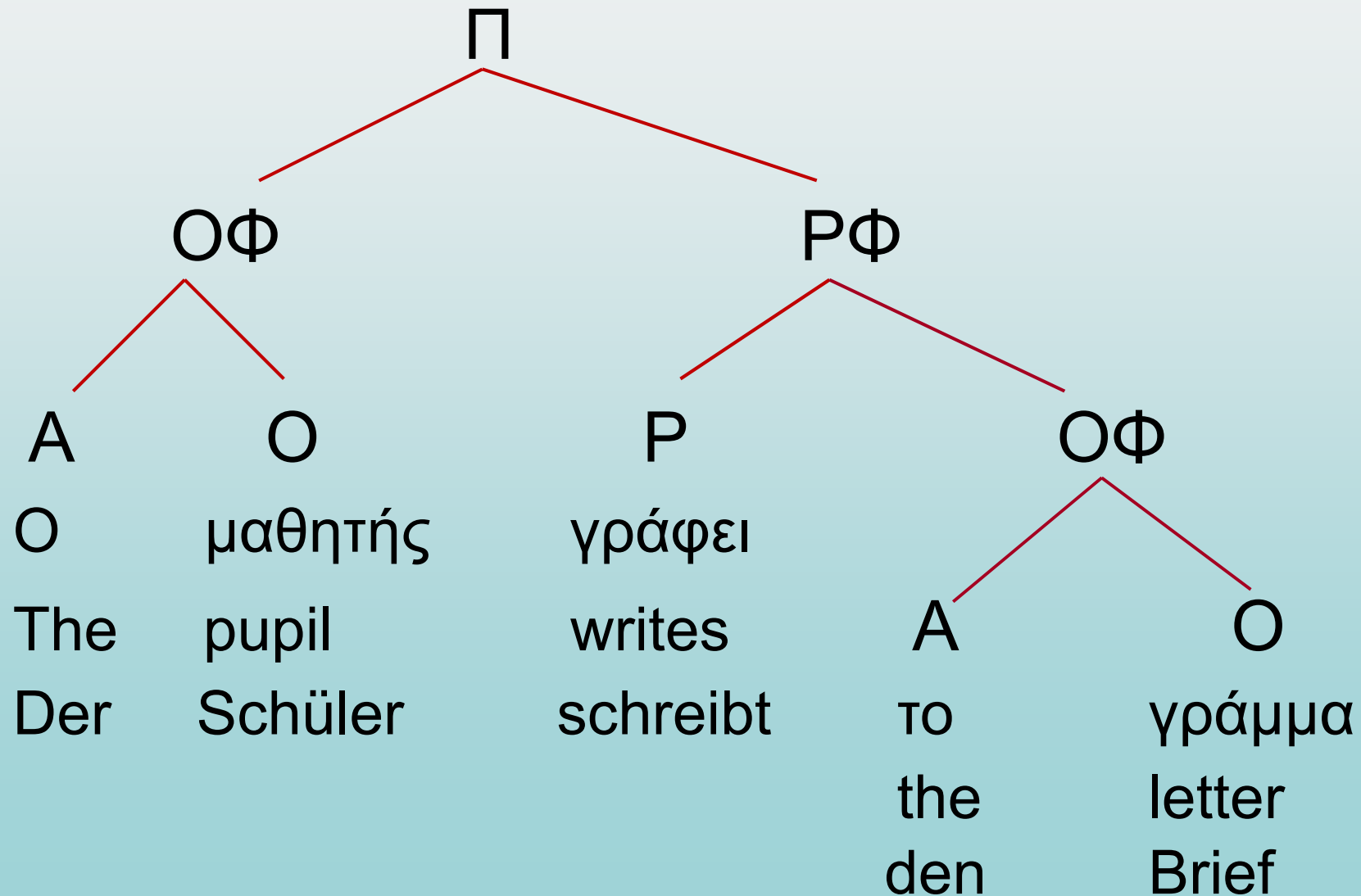
Παραγωγή ερωτηματικών προτάσεων

Γενετικό πρότυπο

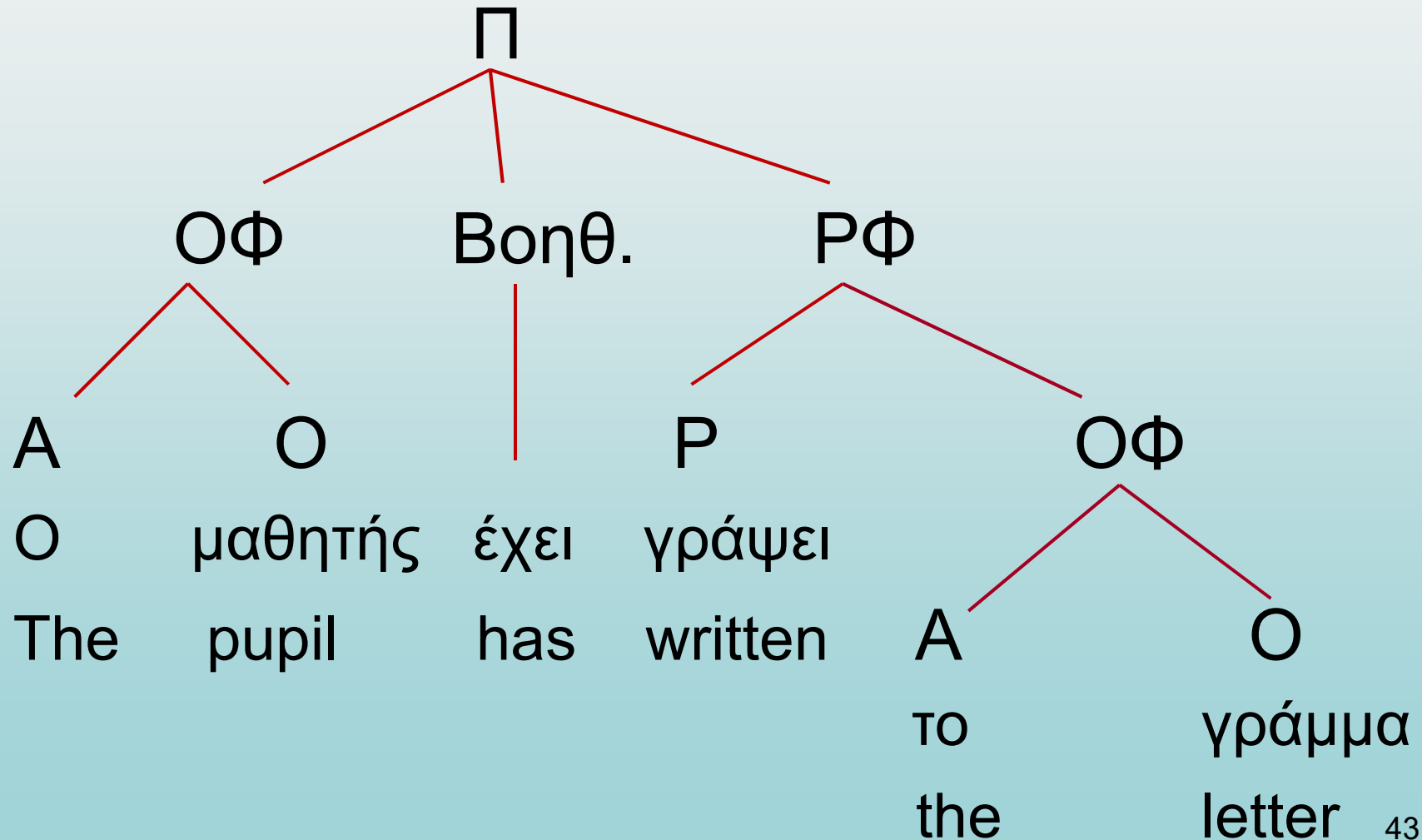
Προτασική δομή – κύριες προτάσεις

Ελληνική, Αγγλική, Γερμανική

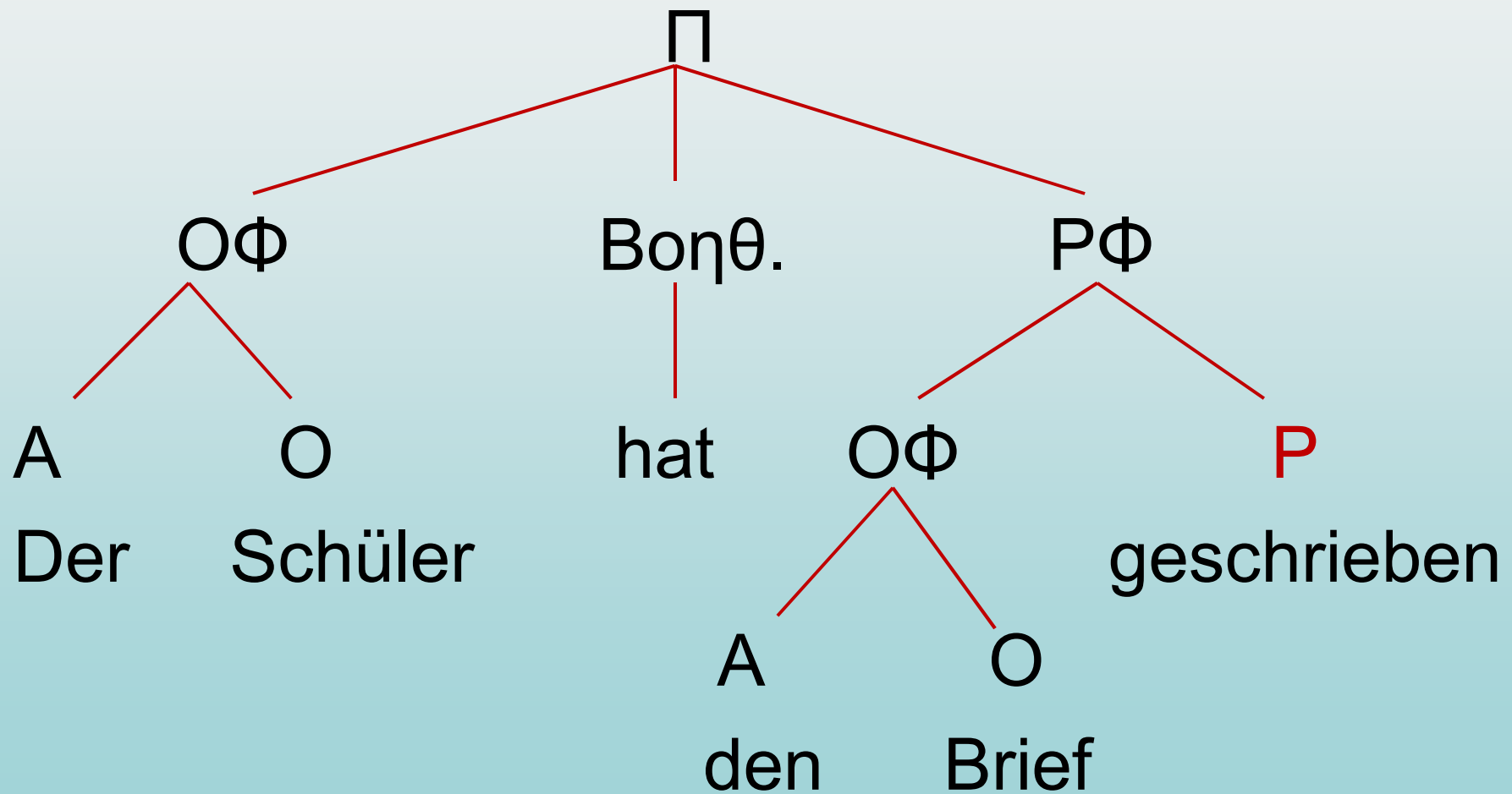

Προτασική δομή με βοηθητικό ρήμα

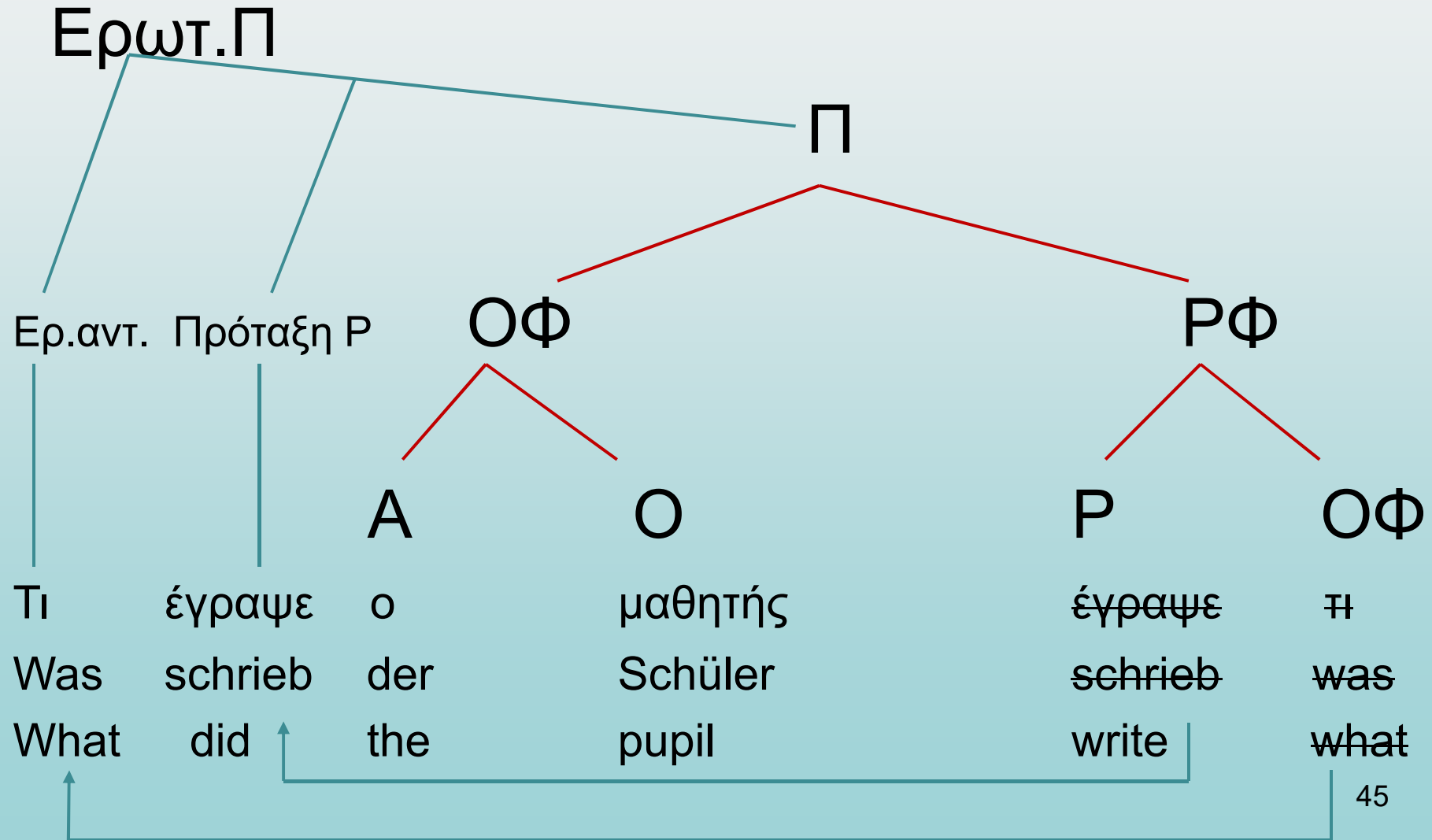
Ελληνική, Αγγλική

Προτασική δομή με βοηθητικό ρήμα Γερμανική

Σχηματισμός ερωτηματικών προτάσεων Ελληνική, Γερμανική, Αγγλική

Συμπεράσματα (1)

- Σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα τις γραμματικές αναφορές μιας γλώσσας αλλά και μεταξύ των γλωσσών, και κατά συνέπεια, στα εγχειρίδια διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος, όπου εντοπίζονται ελλείψεις, αποκλίσεις μεταξύ τους, περιγραφική ανεπάρκεια και ανομοιομορφία στην περιγραφή των γλωσσικών φαινομένων.
- Η ενσωμάτωση βασικών αρχών της **Θεωρητικής Γλωσσολογίας** αναδεικνύει τις δυνατότητες που παρέχει το πρότυπο της **Γενετικής Γραμματικής** και επιτρέπει ανάλογες προτάσεις ικανές να περιγράψουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των γλωσσών.

Συμπεράσματα (2)

Η αξιοποίηση των πορισμάτων της **Γενετικής Γραμματικής** ως συνδετικού κρίκου κινείται προς τις εξής κατευθύνσεις:

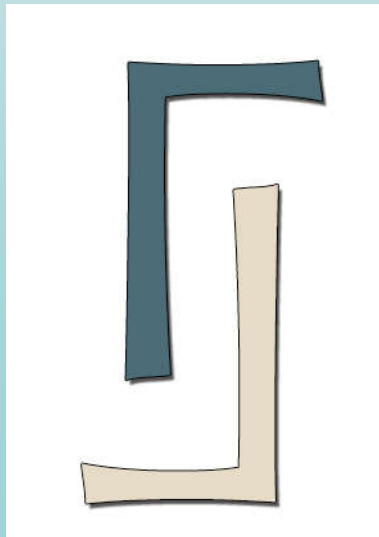
- α) συμβάλλει στην αντιμετώπιση του γλωσσικού μαθήματος ως αντικείμενου διδασκαλίας με κοινά χαρακτηριστικά που ανταποκρίνεται στο γλωσσικό ένστικτο του φυσικού ομιλητή,
- β) ενισχύει τη διαθεματική και διαγλωσσική διδασκαλία,
- γ) συμβάλλει στην ανάπτυξη της γλωσσικής και μεταγλωσσικής επίγνωσης των μαθητών, και κατά συνέπεια,
- δ) στην ανάπτυξη του γραμματισμού και της πολυγλωσσίας, που αποτελούν βασικά ζητούμενα στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα.

Γενετική Γραμματική στη Διδασκαλία

Αγγελική Τσόκογλου & Μιχάλης Γεωργιαφέντης

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

angtsok@gs.uoa.gr, michgeo@enl.uoa.gr

Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

16 Μαρτίου 2019